

ระเบียงเศรษฐกิจอีสาน (NeEC)

ฐานขับเคลื่อน BCG

ปิดเดินแล้วเส้นทางรถไฟ
จีน-ลาวตั้งแต่ 3 ธ.ค.2564
ที่ผ่านมา ไม่เพียงกระแส
ตอบรับการจับจองทดลอง
นั่งอย่างล้นหลาม ทั้งในฝั่ง
ลาวและในจีนตอนใต้ เนื่องจากยังไม่เปิด
ประเทศจากมาตรการคุมโควิด-19 แล้ว
จีนยังทดลองส่งผัก-ผลไม้ 33 ตู้ส่งเข้า
ไทยแล้ว เส้นทางรถไฟสายใหม่เป็นทั้ง
โอกาสและภัยคุกคามกับภาคเกษตรไทย

ขณะที่ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ
ไทยตั้งเป้าเพิ่มมูลค่าการเติบโตเศรษฐกิจ
BCG หรือ Bio-Circular-Green Economy
ที่ 4.4 ล้านล้านบาท (24% ของจีดีพี) ภายในปี 2569 และเพิ่มการจ้างงานเป็น 3.5
ล้านคนในปี 2567

2 เรื่องที่ดูไม่เกี่ยวข้อง แต่มารวบ
กันในแดนดินถิ่นอีสาน เมื่อสำนักงาน
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(สศช.หรือสภาพัฒน์) อยู่ระหว่างจัดทำ
กรอบแนวคิดการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจ
พิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ
Northeastern Economic Corridor:
NeEC) บนฐานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
ชีวภาพ (Bio economy)

เศรษฐกิจชีวภาพ ภายใต้โมเดล
BCG เป็นแนวคิดการใช้ประโยชน์จากความ
ได้เปรียบด้านทรัพยากรชีวภาพ เพื่อปลด
ล็อกการผลิต โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม
และอุตสาหกรรมรูปแบบเดิม ที่“ทำมากถึง
ได้มาก” ไปสู่การผลิตแบบ “ทำน้อยแต่ได้
มาก” ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม
มาผสานกับองค์ความรู้ท้องถิ่น เพื่อสร้าง
มูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่การผลิต
และยังเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลด
การสร้างมลภาวะ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
และยั่งยืน

ับัน

ศักยภาพ อีสาน
“เศรษฐกิจชีวภาพ”

สวาท
ธีรรัตนกุลชัย

ภาคอีสาน

พื้นที่ **1.68**
แสนตารางกม.
(33%) 1 ใน 3

ประชากร

21.9 ล้านคน
(จาก 65.6 ล้านคน 30%)

ภาคเกษตรอีสาน

20% GDR (ผลผลิตมวลรวมรายภาค)

50% ผลผลิตพืชหลักทั้งประเทศ (ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง)

50% แรงงานอีสานอยู่ภาคเกษตร (6.5 ล้านคน)

20% ของโรงงานอีสานเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร

ก่ตั้ง

- ระบบคมนาคมเชื่อมโยง
โครงข่ายประเทศ
- เป็นฮับอนุภูมิภาคเชื่อมโยง
เพื่อนบ้านถึงจีนตอนใต้
- ศูนย์กลางแนวระเบียง
ศก.เหนือ-ใต้ และตต.-ตอ.

หน่วยงานวิจัย&พัฒนา

- ราชการ/สถาบันการศึกษาในพื้นที่
- ศูนย์วิจัยนวัตกรรม-
เทคโนโลยียกระดับผลิตภัณฑ์
- ธุรกิจรายใหญ่ลงทุนการวิจัยระดับสูง
- รายกลาง-ย่อย
ต่อยอดแนวคิดศก.ชีวภาพ

นำร่อง

- นาโนซิลิกอนจากแกลบ
เคลือบจั่วแบบตข
- ต่อยอดน้ำตาลทรายเป็น
Bio-based Chemicals
(ผลิตอาหารคน/สัตว์)

ฐาน INFO GRAPHIC

จากศักยภาพของพื้นที่ที่มีความหลากหลาย และมีความได้เปรียบของที่ตั้งที่เชื่อมโยงสู่อนุภูมิภาคและต่อเนื่องกันตอนใต้ สามารถใช้ต่อยอดสู่อุตสาหกรรมชีวภาพด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่การผลิต การต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรสู่พลังงานหมุนเวียน ความพร้อมของภาคการศึกษาทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ ในการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้ประกอบการ และความก้าวหน้าของโครงข่ายคมนาคมขนส่งในอีสาน ที่เชื่อมกับโครงข่ายหลักของประเทศ และประเทศในภูมิภาค รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่ส่งเสริมการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจฐานชีวภาพในปัจจุบันและแนวทางการให้สิทธิประโยชน์ในระยะต่อไป ที่จะสนับสนุนการเชื่อมโยงกิจกรรมในลักษณะคลัสเตอร์และห่วงโซ่มูลค่า

ศิริรัตนา ปรีชา และ วัชรพงศ์ รัชตเวทกุล นักวิจัยสำนักเศรษฐกิจภูมิภาค ฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เผยแพร่รายงานศึกษาการยกระดับเศรษฐกิจอีสานด้วย Bio-economy ชี้ว่า หลายประเทศในยุโรปประสบความสำเร็จในการยกระดับภาคเกษตรด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ ส่งผลให้มีรายได้สูงขึ้น

โดยมีกฎเกณฑ์ความสำเร็จ อาทิ มีเครื่องมือทางการเงินเพื่อสร้างนวัตกรรม และเทคโนโลยี เพิ่มความสะดวกและให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการยกระดับนวัตกรรมชีวภาพ บางประเทศมีกลไกภาษี โดยลดหย่อนแก่การผลิตผลิตภัณฑ์ชีวภาพเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น พลาสติกชีวภาพ หรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เกิน 95% รวมถึงตั้งกองทุน

เพื่อร่วมทุนกับเอกชนในรูปแบบพีพีพี ขณะที่หน่ออ่อนผลิตภัณฑ์ชีวภาพในอีสานเริ่มปรากฏ อาทิ โรงงานน้ำตาลเริ่มต่อยอดน้ำตาลทรายดั้งเดิม สู่ผลิตภัณฑ์กลุ่ม Bio-based Chemicals สำหรับการผลิอาหารคนและสัตว์ เช่น สารให้ความหวานที่มีแคลอรีต่ำ โปรไบโอติกส์ที่เป็นส่วนผสมอาหารและนม สารสกัดยีสต์จากขาน้อย การวิจัยใช้สารนาโนซิลิกอนจากเกลบทำข้าวแบดเตอร์ พัฒนาข้าวหอมมะลิเป็นเครื่องดื่มข้าวชางอก ข้าวปลอดกลูเตน โรงแปรงมันสำปะหลังอุบลฯส่งเสริมเกษตรกรทำมันอินทรีย์

อย่างไรก็ตามการลงทุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคยังต่ำ ผู้ประกอบการรายใหญ่ยังไม่มีแรงจูงใจลงทุน สะท้อนจากการขอรับบัตรส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ส่วนใหญ่เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นต้น ด้านผู้ประกอบการรายกลางและเล็กมีข้อจำกัดการเข้าถึงเทคโนโลยี เพราะมีต้นทุนสูง และยังต้องการการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ขณะที่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพก็ยังมีต้นทุนสูงกว่าสินค้าดั้งเดิม เกษตรกรและผู้ประกอบการไม่มั่นใจตลาดว่าจะมีรองรับหรือไม่

ผู้วิจัยเสนอการจะขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจชีวภาพ เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตคนอีสาน ต้องขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น รัฐร่วมลงทุนกับเอกชน (พีพีพี) เพื่อสร้างความมั่นใจลดความเสี่ยงเอกชน พัฒนาเครื่องมือการเงินให้เข้าถึงแหล่งทุน สร้างนิเวศเศรษฐกิจชีวภาพ อาทิ ศูนย์วิจัยพัฒนานวัตกรรมทุกระดับ ตลอดจนใช้มาตรการทางภาษีจูงใจ เป็นต้น

ต่อทิศทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจอีสาน (NeEC) ด้วยเศรษฐกิจ

ชีวภาพดังกล่าว นายสวาท ธีระรัตนนุกุลชัย รองประธานหอการค้าไทย ประธานหอการค้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เผยว่า การฟื้นฟูเศรษฐกิจอีสานต้องยกระดับภาคเกษตรที่เป็นฐานหลัก ที่สำคัญเช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย ต้องปรับเปลี่ยนการเกษตรภาคอีสานจากวิถีเดิม ให้เป็นเกษตรรูปแบบสมัยใหม่ พัฒนาให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าสูงขึ้น สอดรับกับการเป็นประตูสู่ตลาดต่างประเทศในภูมิภาค ต้องพัฒนาสินค้าให้ตรงความต้องการตลาด ใช้องค์ความรู้เกษตรใหม่เข้ามาสร้างการเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาเศรษฐกิจอีสานนั้นภาคเอกชนมองว่าไม่ได้เน้นไปที่เทคโนโลยีหรืออุตสาหกรรมหนัก ที่ต้องใช้เครื่องจักรทุนยนต์สมัยใหม่เป็นหลัก แต่เน้นภาคบริการ เช่น การบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการเกษตรที่ยกระดับราคาให้มีมูลค่าสูงขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับการเป็นเมืองอาหาร ที่จะให้บริการแก่ทุกเมืองในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริการการขนส่งโลจิสติกส์ การบริการด้านสุขภาพ เป็นต้น

การพัฒนา NeEC-Bioeconomy จึงเป็นโอกาสของเกษตรกร SMEs และผู้ประกอบการรุ่นใหม่ รวมทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่ที่จะเข้าสู่อุตสาหกรรม Bioeconomy ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและผลักดันจากทุกภาคส่วนให้เกิดภาวะแวดล้อมในพื้นที่ที่ทำให้เกิดการร่วมคิดวางแผน และขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการ เพื่อผลักดันนโยบายให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่และประเทศโดยรวม ●